

Výroční správa

2018

Mestské lesy, spol. s r.o.

**J. Jančeka 34
Ružomberok**

Základné údaje o spoločnosti

Obchodné meno: *Mestské lesy, spol. s r.o. Ružomberok*

IČO: 31 603 271

Typ spoločnosti: *spoločnosť s ručením obmedzeným*

Dátum založenia: 22. 3. 1994

Sídlo: *Jána Jančeka 34, 034 01 Ružomberok*

SK NACE: 02100 – *Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve*

Štatutárny zástupca: **Konateľ**
Ing. Milan Šlávka
JUDr. Ľubomír Kubáň

Dozorná rada

Predseda	<i>Ladislav Valent</i>
Člen	<i>Mgr. Marián Gašaj</i>
Člen	<i>Ing. Jozef Halama</i>

Úvod

Predkladáme Vám Výročnú správu spoločnosti Mestské lesy, spol. s r.o. za rok 2018, ktorá hodnotí uplynulý rok z hospodársko-prevádzkového ako aj z ekonomického a finančného hľadiska.

Spoločnosť Mestské lesy, spol. s r.o. obhospodaruje v rôznych formách lesný majetok Mesta Ružomberok od 1. 1. 1993. Spoločnosť vykonáva správčovskú činnosť na cca 6 954 ha lesných pozemkov. Na tejto ploche zabezpečuje komplexnú starostlivosť o les, pestovné aj ťažbové práce, ošetrovanie, výchovu a ochranu lesných kultúr a snaží sa vytvárať podmienky na čo najlepšie využitie mimoprodukčných funkcií lesa. Zabezpečuje údržbu a rozvoj lesnej cestnej siete, protipožiarnu starostlivosť, chov a starostlivosť o lesnú zver v zmysle príslušných zákonov.

Spoločnosť odvádza finančné prostriedky Mestu v rôznych formách - najmä vo forme nájomného, dane z nehnuteľností – dane z lesných pozemkov a podielu na zisku. Obhospodarovanie je po ekonomickej stránke ovplyvňované a limitované vysokým podielom ochranných lesov, ktoré tvoria viac ako polovicu našich porastov.

Hospodárenie spoločnosti je v posledných rokoch do značnej miery ovplyvnené udalosťami z r. 2014, kedy veterná smršť Žofia na celom území Slovenska zničila a rozvrátila obrovské plochy lesných porastov a neobišla ani náš región. S jej následkami sa vyrovnávame prakticky do dnešného dňa, majú vplyv najmä na vysoké náklady v pestovnej činnosti. Hoci sú holiny a odlesnené plochy po tejto kalamite dnes už zalesnené, stále si ošetrovanie mladých lesných kultúr a snaha o zabezpečenie vzniku nových porastov vyžadujú nemalé finančné náklady. Horšie však je, že hoci boli následky tejto veternej kalamity dlhé mesiace dôsledne odstraňované, nastúpila 2. vlna, ktorú odborníci predpovedali a ktorá býva po spomínaných udalostiach v smrekových porastoch takmer pravidlom – masívne premnoženie podkôrneho hmyzu. Už v predchádzajúcom období a po celý minulý rok sme sa sústreďovali prednostne na likvidáciu veľkého množstva jedincov napadnutých najmä lykožrútom. Dlhé, suché a teplé leto prispelo ešte viac k jeho rozšíreniu, jeho rojenie prebehlo podľa našich pozorovaní až v 2 -3 vlnách. Napriek maximálnemu úsiliu a prijatým opatreniam sa tento stav podarilo eliminovať, nie však zvrátiť.

Podobne nepriaznivá situácia je vo všetkých regiónoch, kde prevládajú smrečiny a v nasledujúcich rokoch je výhľad ďalšieho vývoja veľmi nepriaznivý. Masívne chradnutie a postupný úhyn smrekových monokultúr je problémom celej strednej Európy a treba sa s ním ako dôsledkom rozsiahlych klimatických zmien vyrovnáť a brať ho ako fakt. Samozrejme, že tomu sa musí prispôbovať aj postup pri obnove porastov a treba si zvyknúť na to, že aj ihličnaté lesy v okolí nášho mesta budú postupne v ďalších rokoch a desaťročiach zmenené na zmiešané, príp. s prevládajúcimi listnatými drevinami. Táto obnova si bude však vyžadovať značné finančné prostriedky.

Čo sa týka pestovnej činnosti v minulom roku, objem vykonaných prác nadviazal na predchádzajúci rok 2017, keď rozsah prác v tejto oblasti bol v 25-ročnej histórii najvyšší. Samotné zalesňovanie umelou výsadbou prebehlo na ploche viac ako 65 ha, kde sa vysadilo viac ako 228 000 kusov sadeníc. Tým sa však starostlivosť o mladé, nové lesné kultúry len začína, ako vždy bolo opakované nutné realizovať výžiny buriny okolo jednotlivých sadeníc, chemickú ochranu repelentmi proti zveri, atď. Samozrejme, že súčasne prebiehali aj ďalšie

pestovné práce stanovené už v minulých rokoch Programom starostlivosti o les, najmä prerezávky.

Čo sa týka odpredaja drevnej hmoty a s tým súvisiacich tržieb bola situácia na trhu dosť zložitá. Záujem bol len o čerstvé, zdravé drevo. U nás prevládajúcimi sortimentmi boli sortimenty suchárové, nekvalitné a poškodené hmyzom, ktorými je trh presýtený a nie je o ne záujem, bol problém ich umiestniť a predat'. Už v minulých rokoch sa to premietlo do mierneho poklesu priemerného speňaženia, tento trend pretrváva naďalej.

Obavy však vyvoláva práve prebiehajúci rok 2019. Už jeho prvé mesiace naznačili nezáujem trhu o menej hodnotné sortimenty, napr. ceny ihličnatej vlákniny pod jeho tlakom klesali v našich ťažkých terénnych podmienkach už pod ťažbové náklady, nehovoriac o palivových sortimentoch. Spoločnosť prechodne musela prejsť na typ obchodnej politiky, keď predaj čerstvého dreva podmieňuje pre jednotlivých odberateľov zároveň aj odberom suchárové hmoty z kalamít, inak by odbyť úplne stagnoval.

Neoddeliteľnou súčasťou činnosti spoločnosti Mestské lesy s.r.o. je aj zabezpečenie celého spektra ekologických, rekreačno-oddychových funkcií, práce pri údržbe turistických chodníkov, starostlivosť o lesnú zver a jej prikrmovanie, pomoc pri financovaní rôznych verejno-prospešných aktivít v rámci nášho mesta. Spoločnosť sa snažila pomôcť sponzorský športovým a kultúrnym subjektom.

Na základe reklamnej zmluvy podporila Mestský basketbalový klub sumou 11 000,- €. Rôzne projekty mestských organizácií boli podporené aj materiálne – drevom vo výške cca 2 000,- €. Nezanedbateľná je aj spolupráca s rôznymi občianskymi združeniami, ako aj spolupráca s mestskými školskými zariadeniami. S mnohými z nich spolupracovala v rámci environmentálnej a ekologickej problematiky – akcie pri čistení lesa, besedy, ukážky zalesňovania, atď. Na konštruktívnej úrovni je aj spolupráca s ochranármi, najmä so Štátnou ochranou prírody a Správou Národného parku Veľká Fatra.

Významnú sociálnu funkciu zabezpečuje spoločnosť Mestské lesy s.r.o. nielen zamestnávaním ľudí z regiónu, ale aj možnosťou samovýroby palivového dreva pre občanov mesta za symbolickú cenu, čo v dnešnej ekonomickej situácii pomáha mnohým rodinám. Spoločnosť je etablovaná a bola aktívna aj v rámci profesijných a stavovských organizácií odvetia lesného hospodárstva v celej SR. Je jedným z najaktívnejších členov Združenia obecných lesov a jedným zo zakladateľov obchodnej spoločnosti Zolka Zvolen s.r.o., ktorá združuje obhospodarovateľov mestských lesov a prostredníctvom ktorej ponúkame časť našej produkcie dreva.

Rok 2018 bol výnimočný aj tým, že bol prvým rokom platnosti nového Programu starostlivosti o lesy. Zároveň prebehol štátny dozor a kontrola plnenia doterajšieho Programu starostlivosti o lesy po 10 rokoch prostredníctvom krajských a okresných štátnych orgánov lesného hospodárstva. Teší nás, že k nášmu hospodáreniu neboli vznesené žiadne výhrady a sme jedným z najlepšie hodnotených subjektov v rámci nášho kraja. Podobne dobre sme obstáli aj v tematickej kontrole NKÚ zameranej na hospodárenie v lesoch celej SR, kde neboli napriek jej rozsiahlosti zistené žiadne nedostatky v našej činnosti.

Pri hodnotení roku 2018 možno konštatovať, že dopady nepriaznivej situácie z predchádzajúcich rokov značne ovplyvnili chod a hospodárenie spoločnosti. Všetky finančné záväzky voči Mestu boli však splnené a vytvorili sa aj finančné predpoklady pokračovať v ďalších fázach riešenia nepredvídanej situácie, do ktorej sme sa dostali.

Napriek starostiam pri spracovávaní kalamity bola značná časť prostriedkov tak ako každý rok nasmerovaná do výchovy a zlepšenia stavu lesných porastov a zabezpečenia mimoprodukčných funkcií lesa. Stálym a prvoradým princípom pri našom hospodárení ostáva udržanie lesného majetku Mesta Ružomberok v stálom ekonomickom zisku pri zachovaní všetkých zásad odborného, prírode blízkeho obhospodarovania lesov.

Ing. Milan Šlávka
riaditeľ spoločnosti
v .r.

I. Prevádzková činnosť v roku 2018

Pestovná činnosť

	ha	náklady (€)
Obnova lesa		
- zalesnenie umelou výsadbou	65,11	100 261
- prirodzeným zmladením	7,21	-
Odstraňovanie haluziny	68,61	43 622
Ochrana mladých porastov		
- výžinom buriny	152,63	18 884
- proti zveri	192,69	27 532
Výchova porastov prerezávkami	18,30	6 622
Iná ochrana lesa		
(proti podkôrnemu hmyzu, lúpaniu, ošetrovanie stromov po ťažbe, hygiena porastov)	-	3 581
Ostatné pestovné práce		
(výrub krovín, oprava oplôtkov, čistenie tokov, plnenie snehových jám)	30,74	5 825

Priame náklady na pestovnú činnosť za rok 2018 dosiahli výšku 206 327,- €. Tieto náklady sú o 2 978,- € nižšie ako v predchádzajúcom roku. O tom, že následky vetrovej kalamity z roku 2014 majú značný vplyv na pestovnú činnosť svedčí aj fakt, že priame náklady na pestovnú činnosť pred rokom 2014 boli bežne nižšie o 70 – 85 000,- €. Vplyv na to majú povinnosti pri obnove mladých porastov na rozsiahlych plochách. Nezanedbateľným faktorom v posledných 1 – 2 rokoch je však aj rast mzdových nákladov, ktorý súvisí s nedostatkom pracovných síl v tejto činnosti. Tlak na vyššie finančné a mzdové ohodnotenie je skutočne veľký a nie je možné sa mu brániť, keďže by hrozilo úplné pozastavenie prác v pestovnej činnosti.

Výkony pri zalesňovaní umelou výsadbou sú mierne nižšie oproti predchádzajúcemu roku. Na ploche 65,11 ha bolo vysadené cca 228 250 kusov sadeníc ihličnatých a listnatých drevín, čo súvisí najmä s obnovou pokalamitných plôch. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k zníženiu plochy, na ktorej bolo po patričnej príprave možné uplatniť prirodzené zmladenie. Tento spôsob obnovy sa však stále snažíme na miestach kde je to možné preferovať, aj vďaka nemu sa nám darí čiastočne minimalizovať finančné náklady v tejto oblasti. Súvisí to s uplatňovaním tzv. podrastového spôsobu obhospodarovania lesa, ktorý sme v praxi začali uplatňovať pred cca 15 rokmi a začína prinášať prvé výsledky. Podporou prirodzeného zmladenia znižujeme náklady na umelú obnovu lesa, hoci tomu predchádzajúci ťažbový proces v takto obhospodarovných porastoch, je značne finančne náročnejší. Takto vznikajúce nové porasty sú odolnejšie, stabilnejšie a celý proces je v súlade s uplatňovaním princípov trvalo udržateľného obhospodarovania lesa, ktorý je našou prioritou.

Ďalšou položkou výrazne ovplyvňujúcou výšku nákladov na pestovnú činnosť sú náklady na odstraňovanie haluziny. Táto činnosť je pred začiatkom zalesňovania nevyhnutná, výsadba nie je možná bez úpravy plôch. Pokiaľ je to možné a rentabilné, snažíme sa časť haluziny spracovať aj na štiepku, bohužiaľ vo väčšine prípadov sú terénne a prístupové podmienky tak komplikované, že finančný efekt tohto spracovania je záporný. Preto je nutné ručné uhadzovanie a odstraňovanie haluziny.

V minulom roku tu došlo k nárastu objemu výkonov. Veľká časť plôch po odstránení lykožrútovej kalamitnej hmoty totiž ležala v ťažko dostupných terénoch, kde iný spôsob odstránenia haluziny ako jej uhadzovanie na kopy nie je možný.

Treba povedať, že najmä vysoký objem výkonov pri zalesňovaní je príčinou celkovo vysokého objemu výkonov v pestovnej činnosti. Z ostatných výkonov je badateľný mierny pokles pri výžine buriny v mladých kultúrach, situácia si však vyžiadala podstatné zvýšenie objemu ochrany proti zveri (najmä nátery vrcholových častí mladých stromčekov repelentmi). K značnému zníženiu došlo pri výchove porastov prerezávkami. Treba si však uvedomiť, že predchádzajúci rok (2017) bol posledným rokom platnosti desaťročného Programu starostlivosti o les, takže výkony v tejto oblasti boli nadpriemerné vzhľadom na nutnosť ich realizácie. K miernemu nárastu nákladov došlo aj v položkách iná ochrana lesa a ostatné pestovné práce. Tieto položky zahŕňajú aj ochranu proti podkôrnemu hmyzu, aj keď pri jeho súčasnom masívnom premnožení všetky opatrenia s tým súvisiace slúžia skôr na monitoring jeho početnosti. V rámci plnenia týchto opatrení však bolo založených 46 kusov klasických lapákov o objeme 64,66 m³ a 78 kusov feromónových lapačov, bola vykonaná aj ochrana proti lúpaniu zverou, atď.

Čo sa týka bilancie holín, stav na začiatku roku 2018 bol 152,96 ha. Prírastok v priebehu roka bol 54,45 ha, došlo však aj k úbytku vo výške 72,32 ha. Celkový zostatok na konci roka 2018 bol vo výške 135,09 ha. Tu je badateľný už priaznivejší trend, keďže na konci roka 2017 bol tento zostatok vo výške 152,96 ha.

Ťažbová, odvozná a manipulačná činnosť

Štruktúra celkových ťažieb v roku 2018

Ťažba spolu 29 291,45 m³	úmyselná 4 190,83 m³	úmyselná obnovná 2 331,64 m ³ / 0,62 ha
		úmyselná výchovná nad 50 r. 1 560,71 m ³ / 63,98 ha
		úmyselná výchovná do 50 r. 281,11 m ³ / 23,11 ha
		mimoriadna ťažba 17,37 m ³ / 0,20 ha
	náhodná 25 100,62 m³	rubná náhodná 22 016,24 m ³
		predrubná náhodná 2 569,90 m ³
		samovýroba 514,48 m ³

Štruktúra náhodných ťažieb v roku 2018

Náhodná ťažba spolu 25 100,62 m³	Náhodná sústredená 18 637,16 m³	vietor 2 366,52 m ³ / 6,02 ha
		podkôrny hmyz 16 270,64 m ³ / 45,27 ha
	Náhodná rozptýlená 6 463,46 m³	vietor 2 315,24 m ³
		podkôrny hmyz 3 589,30 m ³
		sneh 11,53 m ³
		huby 32,91 m ³
		samovýroba 514,48 m ³

Celková ťažba dreva vo výške 29 291,45 m³ (aj so samovýrobou) je oproti predchádzajúcemu roku značne nižšia až o 6 476,55 m³. Nižšia je aj v porovnaní s plánovaným objemom (32 000 m³). Rozhodujúci vplyv na to mala situácia s podkôrnym hmyzom. Vlna podkôrníkovej kalamity, ktorá zasiahla celý región následne po vetrovej kalamite Žofia v roku 2014 vrcholila práve v minulých rokoch. Tzv. náhodné (kalamitné) ťažby tvorili v minulom roku až 86 % objemu celkovej ťažby. Kým rok 2017 bol posledným rokom platnosti Programu starostlivosti o lesy a bolo nutné ešte popri likvidácii kalamity aj splniť zostávajúce úlohy v ťažbovej činnosti vyplývajúce z tohto Programu, rok 2018 bol naopak prvým rokom jeho platnosti. Časť úmyselných ťažieb tak ešte nebola prioritou, zamerali sme sa najmä na likvidáciu podkôrníkovej kalamity, čo bolo z časového ako aj technologického hľadiska náročnejšie, takže nedošlo k naplneniu plánovaného objemu. Pôsobenie podkôrneho hmyzu bolo badateľné najmä v 2. polovici roka, prospelo mu aj suché a horúce počasie počas leta. Všetky opatrenia a prostriedky smerovali k likvidácii nepriaznivého stavu, takže časť povinností pri úmyselných a najmä výchovných ťažbách bola presunutá do budúcich rokov.

Je nutné poukázať aj na vysoký podiel samovýroby – 514 m³. Ako už v úvode bolo spomínané, táto možnosť pre obyvateľov regiónu prichystať si palivové drevo na kúrenie je určitou sociálnou službou pre týchto občanov, ceny sú tu symbolické a prihliadajú na obtiažnosť terénu. Takýmto spôsobom sa likvidujú nielen zvyšky po ťažbe, ale aj jednotlivé roztrúsené kalamitné jedince, samozrejme pod dohľadom našich lesníkov.

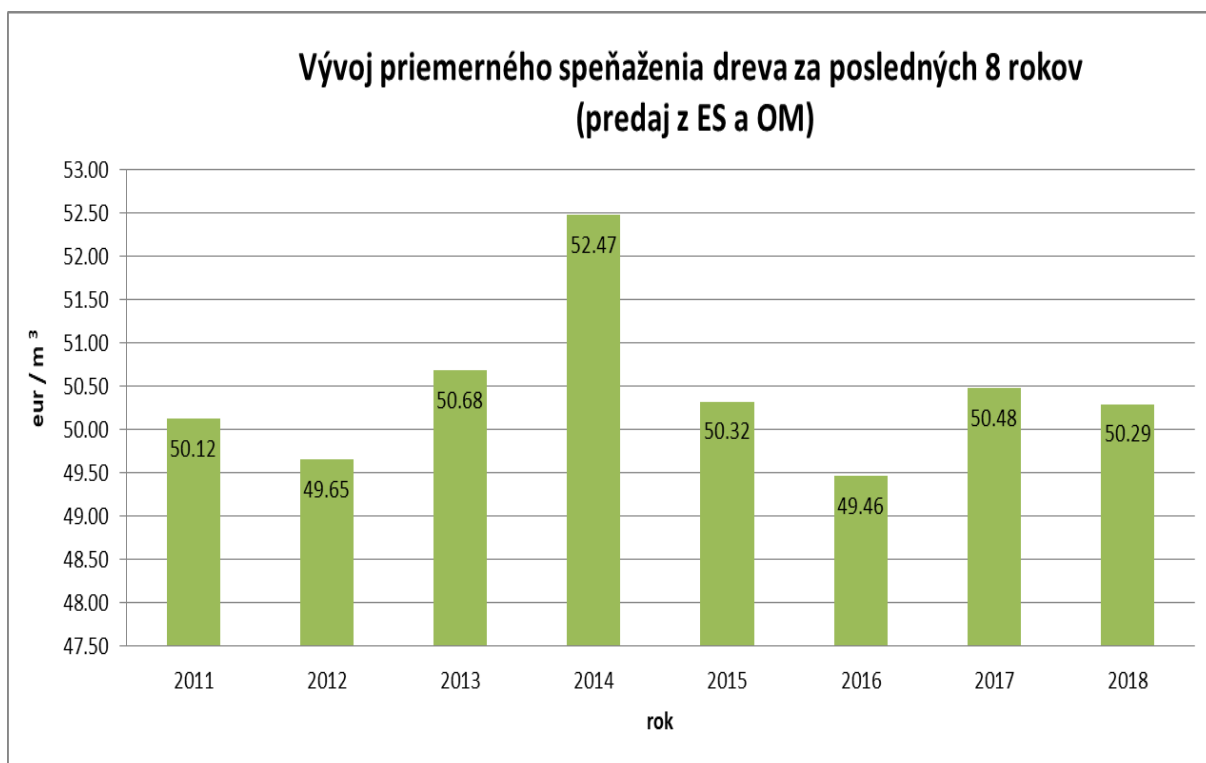
Priame náklady na ťažbu a približovanie dreva dosiahli výšku 517 468,- € pri objeme 28 505 m³. Väčšina vyťaženého objemu bola odpredaná po odvoze a následnom vyzdravení a sortimentácii na manipulačno – expedičnom sklade (28 750 m³). Menšia časť drevnej hmoty bola odbytovaná formou predaja na pni (272,28 m³). Išlo hlavne o odpredaj z niektorých ťažko prístupných, vysoko nákladových porastov a pracovísk resp. porastov s menej hodnotnou drevnou hmotou, najmä prebierok do 50 rokov. Všetky náklady na ťažbu a približovanie tu znáša kupujúci. Takáto forma predaja sa osvedčila najmä v mesiacoch, keď je prísun väčší a hrozilo by dlhšie skladovanie dreva na sklade a jeho znehodnotenie. V minulom roku vzhľadom na problémy s odbytom dreva nebol zo strany odberateľov záujem o túto formu predaja.

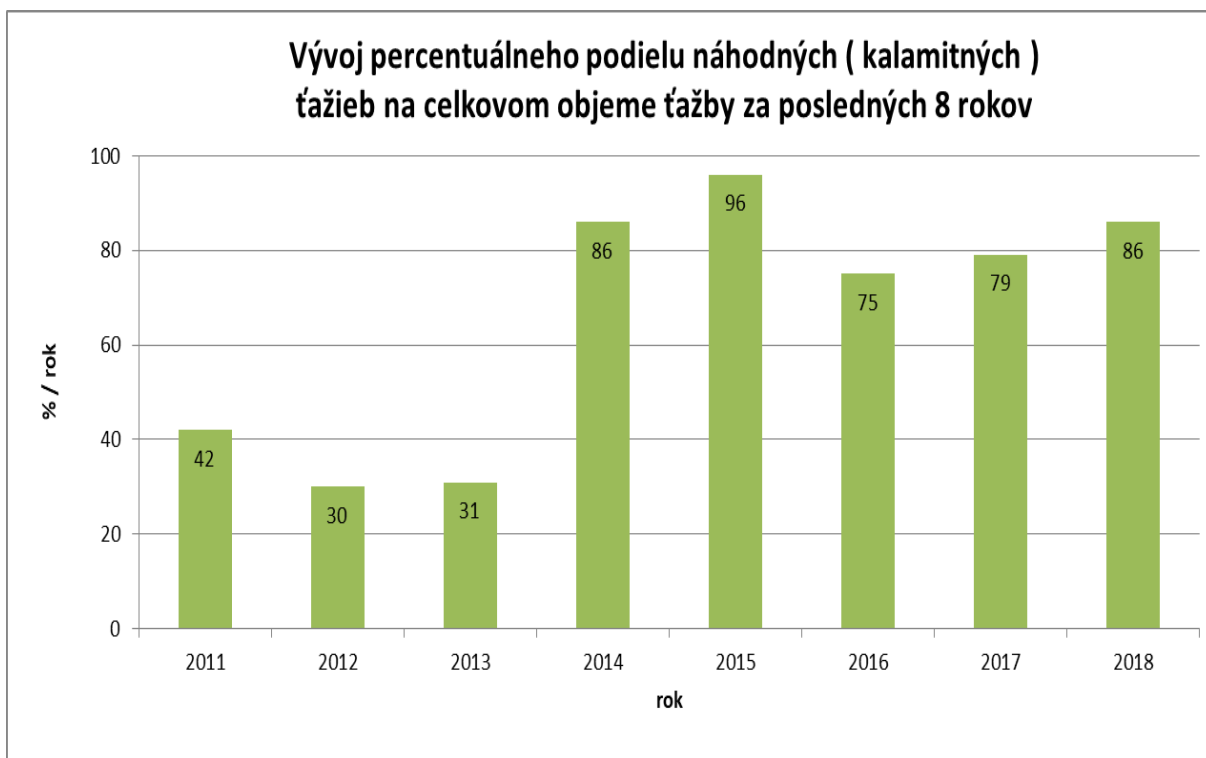
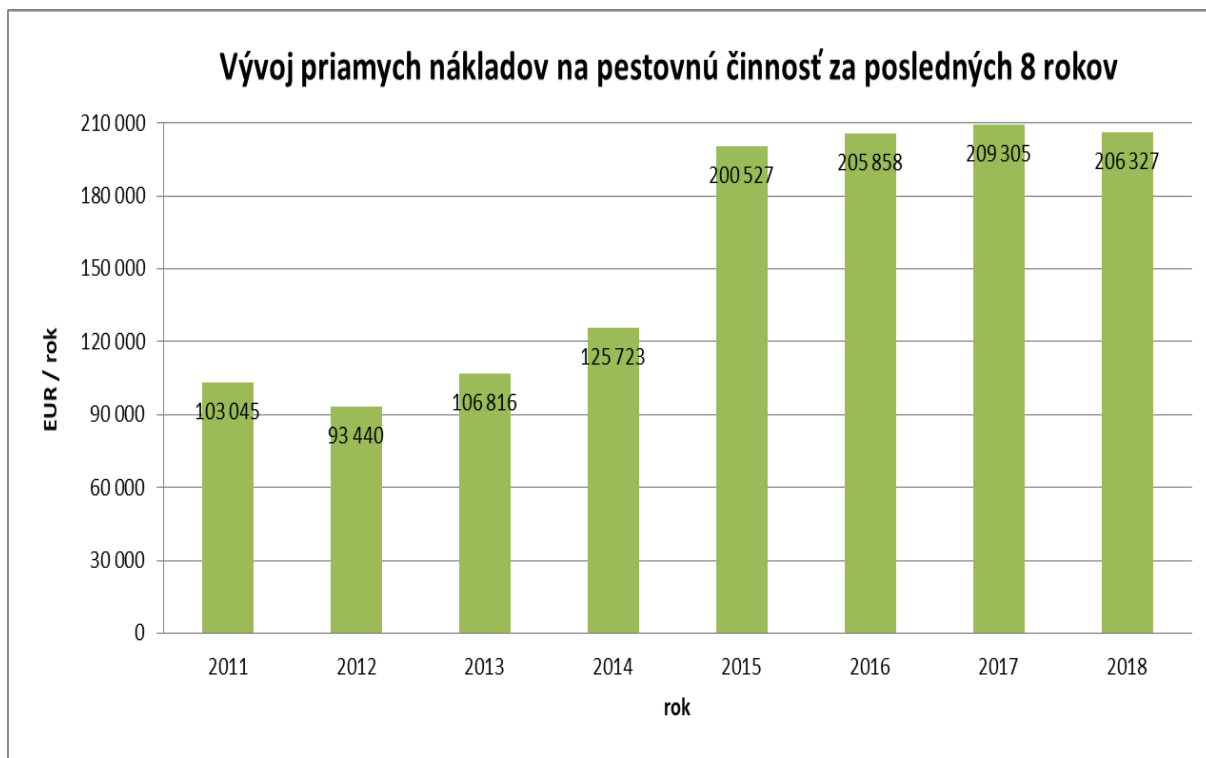
Najviac výpovedným faktorom o náročnosti pracovísk sú priemerné náklady na ťažbu a približovanie dreva určeného na odvoz na náš expedičný sklad. Tie boli vo výške 18,15 €/m³. Oproti predchádzajúcemu roku sú mierne nižšie – o 0,67 €/m³. Napriek tomu však za posledné 2 roky došlo k ich výraznému zvýšeniu oproti predošlým obdobiam. Je to v prvom rade zapríčinené vyššou náročnosťou pracovísk, keď kvôli nutnosti likvidácie ohnisk podkôrneho hmyzu bolo nutné zasahovať aj v nedostupných lokalitách s tou najvyššou terénnou náročnosťou. V neposlednom rade však treba spomenúť aj situáciu na pracovnom trhu, tlak na zvýšenie finančného ohodnotenia. Aj nároky pracovných skupín a firiem, ktoré pre nás pracujú v tomto smere stúpajú a aj v tejto oblasti sa začína prejavovať nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, čomu sa musia prispôbiť aj objednávateľia ich prác. V tejto súvislosti je nutné spomenúť problém celkovej vysokej nákladovosti ťažbových prác, ktorý pretrváva už celé roky. Nedostupnosť porastov a extrémne sklony terénov a svahov, ktoré často umožňujú približovanie iba nákladnými lanovkovými systémami, sú však nemennými veličinami. Náročné technologické riešenia približovania dreva pochopiteľne celý proces značne predražujú. Túto situáciu podrobne analyzuje aj štúdia Národného lesníckeho centra, ktorá konštatuje, že prírodno-výrobné podmienky našich porastov sú extrémne a v porovnaní s podobnými subjektmi sú značným handicapom pri našom hospodárení.

Okrem spomínaných nákladov na ťažbu a približovanie sú ďalšími činnosťami prepojenými s ťažbovou činnosťou aj odvoz dreva z odvozných miest na manipulačno – expedičný sklad (množstvo 28 321 m³, celkové náklady 135 828,- €, priemerné náklady 4,79,- €/m³) a manipulácia dreva na tomto sklade (množstvo 28 185 m³, celkové náklady 51 626,- €, priemerné náklady 1,83,- €/m³). Ako už bolo spomínané, časť drevnej hmoty pochádzajúcej z najnáročnejších porastov, resp. porastov s najväčším poškodením bola odpredaná priamo pri pni. Aj keď prevádzkovanie manipulačno-expedičného skladu je z finančného hľadiska dosť náročné, je v našich podmienkach nevyhnutnosťou. Súvisí to s nemožnosťou vybudovania väčších manipulačných plôch a odvozných miest v dolinách, ktoré obhospodarujeme. Kvalitná manipulácia, sortimentácia a triedenie na spomínanom sklade prinášajú lepšie finančné zhodnotenie dreva a jeho lepšie priemerné speňaženie, ktoré nielen kompenzuje, ale aj prevyšuje zvýšené finančné náklady spojené s jeho prevádzkou.

Náklady na opravy a údržby lesných ciest a zväžnic a na budovanie technologických približovacích liniek v sume cca 22 854,- € sú oproti minulému roku mierne znížené. Hlavným dôvodom je skutočnosť, že pri vrcholiacom kalamitnom stave a ich pomerne intenzívnom využívaní sa s komplexnejšou opravou počíta až po ukončení tohto stavu. Veľkým problémom sú silné privalové dažde, keď napriek pravidelnej údržbe odvodňovacích odrážok na zväžniciach dochádza k ich poškodeniu. Celkove však možno povedať, že lesná dopravná sieť je relatívne v dobrom stave, vyhovuje pre potreby lesnej prevádzky, priebežne sa rekonštruje a v rámci finančných možností obnovuje a rozvíja.

Priemerné speňaženie dreva je určitým ukazovateľom obchodnej úspešnosti spoločnosti, je však ovplyvnené kvalitou dreva, jeho sortimentáciou, drevinovým zložením a vekom porastov, z ktorých pochádza. Vzhľadom na 86 % podiel kalamitných ťažieb sme bohužiaľ našim odberateľom boli schopní ponúknuť väčšinou len tzv. suchárové drevo často poškodené hmyzom a značne znehodnotené. Napriek veľkému prebytku ihličnatého dreva na trhu v 2. polroku 2018 a s tým súvisiacemu poklesu cien sa priemerné speňaženie dreva podarilo udržať nad celoslovenským priemerom a dosiahlo takmer takú úroveň ako v roku 2017 – 50,29,- €/m³. V súčasnom období ceny aj naďalej klesajú, na slovenský trh prúdi drevná hmota z ČR, kde lykožrúťová kalamita dosahuje už katastrofické rozmery (v r. 2019 odhad cca 30 mil. m³). Niektoré sortimenty ako ihličnatá vlákna sú takmer nepredajné a ich cena je v našich terénnych podmienkach niekedy už pod úrovňou ťažbových a dopravných nákladov, obdobné je to samozrejme aj pri palivovom dreve. Záujem je len o čerstvé guľatinové sortimenty, tých však bude vzhľadom na predpoklad so situáciou s podkôrnym hmyzom len minimum. Predpokladáme teda pokles priemerného speňaženia za drevo a tomu sa zrejme bude musieť prispôsobiť aj hospodárenie spoločnosti.

II. Ekonomika

NÁKLADY	Skutočnosť'	Plán	Skutočnosť'	Plán
	2017	2018	2018	2019
	€	€	€	€
Materiálové náklady	96 454	100 000	105 447	101 750
Spotreba energií	6 114	6 500	6 175	6 200
Opravy a udržiavanie	32 544	40 000	36 328	38 000
Cestovné	8 648	9 000	8 814	8 900
Náklady na reprezentačné	1 491	2 000	1 788	2 000
Ostatné služby	937 828	803 000	798 535	814 500
Nájomné zahrňované do DZ	66 302	67 500	65 775	66 000
Telekomunikácie, známky	4 945	5 000	4 736	4 900
Mzdové náklady	293 671	305 000	314 733	310 000
Sociálne poistenie	100 783	107 380	108 865	109 120
Doplňkové poistenie	5 440	5 500	5 510	5 510
Daň z motorových vozidiel	706	750	752	707
Daň z nehnuteľností	18 670	18 670	18 671	18 671
Ostatné dane a poplatky	0	0	2 763	2 500
Dary	5 320	5 000	4 920	5 000
Odpisy HIM	46 295	46 000	45 537	46 000
Ostatné finančné náklady	4 439	5 000	4 850	5 000
Rezerva na pestovnú činnosť	150 000	130 500	27 000	35 000
Tvorba opravných položiek	0	0	380	570
Tvorba ostatných rezerv	13 620	15 000	15 020	15 000
Zákonné sociálne náklady	11 406	11 500	11 748	11 500
Náklady spolu:	1 804 676	1 683 300	1 588 349	1 606 828

VÝNOSY	Skutočnosť 2017	Plán 2018	Skutočnosť 2018	Plán 2019
	€	€	€	€
Tržby za vlastné výkony	1 698 720	1 660 000	1 482 109	1 525 00
Tržby z predaja služieb	21 770	15 000	17 446	17 000
Zmena stavu dreva	13 570	15 000	-46 452	14 000
Tržby z predaja materiálu	0	0	0	
Prijaté úroky	0	0	0	
Výnosy /cesta na M. Brdo/	12 538	12 500	15 733	15 000
Ostatné výnosy - finančné	2 678	2 000	442	400
Ostatné prevádzkové výnosy	101 694	23 800	136 825	65 000
Tržby z predaja HIM	0	0	4 500	0
Výnosy spolu:	1 850 970	1 728 300	1 610 603	1 636 400
NÁKLADY SPOLU:	1 804 676	1 683 300	1 588 349	1 606 828
VÝNOSY SPOLU:	1 850 970	1 728 300	1 610 603	1 636 400
HV - hrubý zisk	46 294	45 000	22 254	29 572
Daň	11 486	11 500	6 406	7 950
HV - čistý	34 808	33 500	15 848	21 622

Mestské lesy, spol. s.r.o. Ružomberok dosiahli v r. 2018 celkové výnosy vo výške 1 610 603,- € pri nákladoch 1 588 349,- €. Hospodársky výsledok pred zdanením bol vo výške 22 254,- €, po zdanení 15 848,- €. Oproti plánovaným údajom došlo na strane nákladovej aj výnosovej k zníženiu. Bolo to spôsobené najmä nižšími výkonmi v ťažbovej činnosti ako bolo plánované. Z toho vyplýva aj zníženie hospodárskeho výsledku. Rezerva na pestovnú činnosť bola vytvorená vo výške 27 000,- €, ktorá bude účelovo využitá na obnovu a rekonštrukciu porastov.

Celkove spoločnosť odovzdala Mestu Ružomberok v rôznych formách cca 88 191,71,- € (cca 59 987,- € nájomné, 18 670,- € daň z nehnuteľností, 9 534,- € podiel na HV za rok 2018). Okrem toho podporila basketbalový oddiel MBK Ružomberok sumou cca 11 000,- €. Iné menšie športové, kultúrno-spoločenské a charitatívne projekty v rámci mesta boli podporené finančnými darmi v hodnote 4 920,- € (materiálne bola na podobné projekty vyčlenená drevná hmota v hodnote 2 000,- €). Ďalšie finančné prostriedky boli použité na rekonštrukciu a opravy nehnuteľností v majetku mesta, ktoré spoločnosť využíva, napr. opravu dvora a oplotenia za administratívnou budovou.

Komentár k jednotlivým položkám, porovnanie

Náklady

Materiálové náklady

oproti roku 2017 aj plánu navýšené, dôvodom je zvýšenie cien sadbového materiálu na zalesňovanie ako bol pôvodný predpoklad, chemických ochranných prípravkov, ale napr. aj nákupom väčšieho množstva krmiva pre lesnú zver.

Spotreba energií

mierne nižšia oproti plánu z dôvodu úsporných opatrení.

Opravy a udržiavanie

oproti plánu mierne znížené, rozhodujúci vplyv na to má úmysel presunúť komplexné opravy ciest a zväžnic do budúcich rokov po ukončení intenzívnejších prác a odvozu po likvidácii kalamity.

Cestovné

na úrovni plánu a predchádzajúceho roka.

Náklady na reprezentačné

oproti plánovaným nákladom o niečo nižšie.

Ostatné služby

položka zahŕňa všetky náklady spojené najmä s dodávateľskými prácami v lese. Tieto náklady z dôvodu nižšieho objemu výkonov v ťažbovej činnosti boli výrazne nižšie oproti roku 2017, zhruba však na úrovni plánu.

Nájomné

na úrovni plánu aj predchádzajúceho roka.

Telekomunikácie, známky

mierne zníženie oproti plánovaným výdavkom vďaka úsporným opatreniam.

Mzdové náklady

oproti plánu aj predchádzajúcemu roku navýšené z dôvodu nárastu miezd v zmysle Kolektívnej zmluvy, vyplatenia odchodného ako aj zamestnávaniu väčšieho počtu brigádnikov ako bolo plánované.

Sociálne poistenie

mierny nárast súvisí so zvýšením mzdových nákladov.

Doplňkové poistenie

na úrovni predchádzajúceho roka aj plánu.

Daň z motorových vozidiel

na úrovni predchádzajúceho roka aj plánu.

Daň z nehnuteľností

na úrovni predchádzajúceho roka aj plánu.

Ostatné dane a poplatky

na úrovni predchádzajúceho roka aj plánu.

Dary

podpora sociálnych aktivít a aktivít záujmových združení, na úrovni plánovaného objemu.

Odpisy HIM

na úrovni plánu aj roku 2017.

Ostatné finančné náklady

na úrovni plánu aj roku 2017.

Rezerva na pestovnú činnosť

vytváranie rezervy vychádza z projektu pestovnej činnosti. Aj vzhľadom na predpokladaný mierny pokles prác v pestovnej činnosti v budúcich rokoch a ukončenie 1. fázy obnovy porastov po kalamite z r. 2014 sa už prechádza na zníženie tejto rezervy.

Tvorba opravných položiek

oproti plánu mierne navýšenie.

Tvorba ostatných rezerv

položka obsahuje rezervu na nevyčerpanú dovolenku, na odvody z nevyčerpanej dovolenky a na nevyfakturované práce dodávateľov.

Sociálny fond

tvorba aj čerpanie v súlade so zákonom, ktorý tieto skutočnosti upravuje

VÝNOSY***Tržby za vlastné výkony***

položku tvoria najmä tržby za odpredaj drevnej hmoty. Pokles oproti roku 2017 aj plánu je spôsobený znížením objemu ťažby, ktorá sa sústreďovala na likvidáciu kalamitného stavu a nie na úmyselné ťažby.

Tržby z predaja služieb

položka súvisí najmä s tržbami v oblasti poľovníctva, oproti roku 2017 mierny pokles, oproti plánu mierny nárast.

Zmena stavu dreva

číselné údaje pri tejto položke súvisia s vnútropodnikovými pohybmi na jednotlivých skladoch dreva. Skutočnosť za rok 2018 vyjadruje rozdiel medzi pohybom dreva zo zásob na konci roka 2017 a nižším stavom zásob na konci roka 2018.

Výnosy - cesta Malino Brdo

položka súvisí s výberom poplatkov od užívateľov cesty, oproti minulým rokom mierne zvýšená. Objem takto získaných financií je účelovo používaný na letnú aj zimnú údržbu tejto komunikácie, v minulom roku bol zrekonštruovaný ucelený úsek v hornej časti komunikácie.

Ostatné finančné výnosy

oproti predchádzajúcemu roku znížené.

Ostatné prevádzkové výnosy

zvýšenie oproti plánu. Položka zahŕňa preplatenie prác súvisiacich s projektom lesnícko – enviromentálnych a klimatických služieb a ochrany lesov v chránených vtáčích územiach ako aj finančnú náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania pri spracovaní kalamity v prírodných rezerváciách a s tým spojenými následkami v susediacich porastoch. Ďalej ide tiež o rozpustenie dotácií z minulých rokov na investície do výšky odpisov.

Pohľadávky

	rok 2017 €	rok 2018 €
Pohľadávky v lehote splatnosti	189.383,89	130.921,15
Pohľadávky po lehote splatnosti	0	0
Pohľadávky celkom	189.383,89	130.921,15

Záväzky

	rok 2017 €	rok 2018 €
Záväzky v lehote splatnosti	91.439,88	50.896,43
Záväzky po lehote splatnosti	0	0
Záväzky celkom	91.439,88	50.896,43

V súvislosti s vyhodnotením záväzkov a pohľadávok je nutné upozorniť na fakt, že spoločnosť nemá za rok 2018 žiadne pohľadávky ani záväzky po lehote splatnosti, čo je v tejto dobe pomerne neobvyklý jav. Je vyvolaný zodpovedným prístupom pri úhrade záväzkov a v prípade pohľadávok opatrným a prezieravým postupom pri výbere odberateľov, z ktorých väčšina sa javí ako finančne stabilná. Toto portfólium odberateľov sa vytváralo celé roky a dnes je aj zárukou pravidelného odberu všetkých sortimentov dreva napriek zložitej situácii na trhu s touto surovinou najmä čo sa týka ihličnatého dreva z kalamitných ťažieb.

III. Stratégia rozvoja spoločnosti na rok 2019 – plán činnosti na rok 2019

Pestovná činnosť

Veľké množstvo úloh v tejto oblasti vyplýva z cieľov Programu starostlivosti o les (bývalý lesný hospodársky plán), ale najmä zo zákonnej povinnosti a potreby obnovy plôch po spracovaní kalamít.

Prvoradým predpokladom pre začiatok zalesňovania bude úprava plôch uhadzovaním a odstraňovaním haluziny a to najmä na miestach, kde nebolo možné a rentabilné jej spracovanie na štiepku. Spomínaný výkon bude nutné realizovať na ploche cca 65 ha s finančnými nákladmi cca 44 000,- €. Samotné jarne aj jesenné zalesňovanie prebehne na ploche 67 ha pri výsadbe cca 231 200 kusov sadeníc bude nutné využiť finančné prostriedky vo výške cca 115 600,- €. Ochrana mladých lesných kultúr výžinom bude vykonaná na ploche 420 ha s predpokladanými nákladmi 50 400,- €. Chemická ochrana týchto kultúr proti odhryzu zverou na ploche cca 745 ha si vyžiada sumu cca 31 850,- €. Po určitom útlme bude nutné pokračovať v realizácii prerezávok, plánujeme ich vykonať na ploche 50 ha s nákladmi cca 15 000,- €.

Výrub krovín bude vykonaný na ploche 23 ha, porastová hygiena na ploche 8 ha. Jednou z najdôležitejších činností bude podobne ako v minulých rokoch ochrana proti podkôrnemu hmyzu, ktorá bude vykonávaná nielen klasickými lapákmi a feromónovými lapačmi, ale napomôže jej aj pálenie zvyškov po ťažbe a dôsledné vyčistenie pracovísk po vykonaní ťažbového procesu. Podľa potreby budú počas celého roka vykonávané opravy oplôtkov, čistenie a opravy chodníkov, poškodené stromy budú ošetrované prípravkom Pelacol. Celkom si náklady na zabezpečenie pestovnej činnosti a oblastí s ňou spojených vyžadujú v budúcom roku sumu cca 264 000,- € (ide o vyslovene priame náklady bez réžie).

Ďalšie náklady budú spojené s údržbou a opravou lesných ciest a zväžnic, ktoré sú v niektorých lokalitách po minuloročnej záťaži značne poškodené, údržbou protipovodňových odrážok a budovaní približovacích liniek, čistením potokov. Celkovo si tieto činnosti vyžadujú finančné náklady vo výške 25 000,- €. Na výstavbu a opravu krmných zariadení pre lesnú zver, zabezpečenie sena a ďalšieho krmiva v rámci výkonov pre poľovníctvo bude nutné vyčleniť sumu cca 12 000,- €.

Ťažbová činnosť

Najmä vzhľadom na nepredvídateľné okolnosti týkajúce sa pôsobenia prírodných živlov a ťažko predpokladateľnú situáciu s podkôrnym hmyzom je veľmi obtiažny odhad výšky ťažieb a ich štruktúra. Aj keď pred rokom 2014 došlo k priaznivému trendu, resp. poklesu vo vývoji náhodných ťažieb (najmä spôsobených podkôrnym hmyzom) očakávame podobne ako v roku 2017 znovu pretrvávanie vysokých čísel. Napriek všetkým prijatým opatreniam je predpoklad, že podiel náhodnej ťažby bude pomerne vysoký. Rozhodujúci podiel na tom bude mať určite ďalší vývoj v lykožrútom napadnutých porastoch.

Celkový objem ťažby v r. 2019 odhadujeme a plánujeme zhruba na úrovni 31 500 m³. Z tohto množstva by náhodná ťažba mohla predstavovať cca 21 000 m³. Z úmyselnej ťažby vo výške

10 500 m³ bude ťažba obnovná vo výške 7 600 m³. Úmyselné výchovné ťažby (tzv. prebierky) plánujeme pri mladších porastoch do 50 rokov realizovať vo výške cca 900 m³ na ploche 60 ha. Prebierky nad 50 rokov budú v objeme 2 000 m³ vykonané na ploche 120 ha. Oproti predchádzajúcemu roku je to mierny nárast, celkový objem ťažby však plánujeme nižší ako v roku 2017. Všetky plánované úmyselné ťažbové zásahy sú súčasťou Programu starostlivosti o les.

IV. Certifikácia PEFC

PEFC je celosvetová nezisková, nezávislá mimovládna organizácia, ktorá podporuje trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov prostredníctvom nezávislej certifikácie. PEFC ako najväčší certifikačný systém na svete v oblasti lesného hospodárstva poskytuje vlastníkom lesov a spracovateľom dreva mechanizmus, pomocou ktorého môžu spotrebiteľom zaručiť, že používané drevo a výrobky z neho pochádzajú z lesov obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom. PEFC certifikácia predstavuje transparentný systém posúdenia obhospodarovania lesov.

Certifikované lesy sú pravidelne kontrolované nezávislými audítormi, ktorí sa zameriavajú na kontrolu dodržiavania najmä nasledovných princípov:

- drevo sa ťaží do výšky prírastku a lesné porasty po ťažbe sú nepretržite obnovované,
- citlivé hospodárenie podporujúce rozvoj prírodných procesov a biodiverzity
- udržiavanie priaznivého stavu a zachovanie vzácnych lesných ekosystémov a domovských lokalít chránených druhov rastlín a živočíchov
- podpora mimoprodukčných funkcií lesa
- rešpektovanie vlastníckych práv a práv občanov na využívanie lesa
- podpora zamestnanosti na lokálnej úrovni, atď.

Všetky tieto princípy sú rozpracované do jednotlivých položiek a ukazovateľov. Ich dodržiavanie bolo predmetom auditu vykonaného certifikačnou komisiou TÜV SÜD Slovakia v mesiaci august 2011. Audit pozostával z rozsiahleho vonkajšieho terénneho zisťovania, ako aj z kancelárskej kontroly súčasného stavu. Keďže voči obhospodarovaniu lesov Mesta Ružomberok neboli vznesené žiadne závažnejšie pripomienky, bola konštatovaná spokojnosť s činnosťou spoločnosti a súlad so stanovenými certifikačnými kritériami, bol spoločnosti Mestské lesy, spol. s r.o. dňa 14.11.2011 udelený tento certifikát a osvedčenie o účasti na celom certifikačnom procese. Dodržiavanie jeho zásad je priebežne kontrolované certifikačným orgánom, jeho platnosť je v súlade s tým aktualizovaná, momentálne je platný do 19.10.2022.